



COMPETENȚELE SPECIFICE ALE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI TEHNIC SI PROFESIONAL

În literatura și în reglementările de specialitate competențele se pot grupa după cum urmează:

- *competențe cognitive* - vizează utilizarea teoriei și a conceptelor, precum și a capacităților de cunoaștere dobândite prin experiență;
- *competențe funcționale* (deprinderi sau capacități de utilizare a cunoștințelor într-o situație de muncă dată) - sunt acele competențe pe care o persoană trebuie să le aibă atunci când acționează într-un anumit domeniu de activitate, context de învățare sau activitate socială;
- *competențe personale* - vizează capacitatea adoptării unei atitudini și/sau comportament adecvat într-o situație particulară;

competențe etice - presupun demonstrarea anumitor valori personale și profesionale

Pe lângă acestea, în literatura formării profesionale cu trimitere la IPT, se mai utilizează și sintagma Competențe generice/interdisciplinare. Competențele generice interdisciplinare se referă la abilitățile și cunoștințele care pot fi aplicate în diverse domenii și discipline, facilitând integrarea și colaborarea între acestea. Aceste competențe sunt esențiale pentru a răspunde provocărilor complexe ale societății moderne, care necesită o abordare holistică și multidimensională. Competențele generice sunt abilități care nu sunt specifice unei anumite discipline, ci pot fi utilizate în multiple contexte. Ele includ, de exemplu, gândirea critică, comunicarea eficientă, rezolvarea problemelor și colaborarea. Acestea au caracter de interdisciplinaritate deoarece se referă la integrarea cunoștințelor și metodelor din diferite discipline pentru a aborda probleme complexe. Competențele interdisciplinare facilitează această integrare.

Iată câteva caracteristici și exemple de competențe generice interdisciplinare:

- **Gândirea critică:** Capacitatea de a analiza informațiile din perspective diferite și de a evalua argumentele și dovezile.
- **Colaborarea:** Abilitatea de a lucra eficient în echipe diverse, aducând împreună perspective și expertize diferite.
- **Comunicarea:** Capacitatea de a transmite idei și informații clar și eficient, atât verbal, cât și în scris.





- **Creativitatea:** Abilitatea de a genera idei noi și soluții inovatoare prin combinarea cunoștințelor din diferite domenii.
- **Rezolvarea problemelor:** Capacitatea de a identifica problemele, a analiza opțiunile și a implementa soluții eficiente.

Importanța **competențelor generice interdisciplinare** se regăsește în primul rând în trăsăturile acestora: **Adaptabilitate:** Aceste competențe ajută indivizii să se adapteze la schimbările rapide din mediul profesional și social. **Inovație:** Integrarea cunoștințelor din diferite domenii poate duce la soluții inovatoare pentru probleme complexe. **Colaborare eficientă:** Într-o lume interconectată, capacitatea de a colabora cu specialiști din diverse domenii este esențială pentru succesul proiectelor

În documentul din 2004, *Competențe-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții; Un cadru european de referință*, competența este descrisă ca o combinație de abilități, cunoștințe, aptitudini și atitudini esențiale pentru împlinirea personală, cetățenia activă și incluziunea și capacitatea de angajare.

Competențele cheie, așa cum au fost ele definite la nivel european, sunt acelea de care "au nevoie toate persoanele pentru împlinirea și dezvoltarea personală, cetățenia activă, incluziunea socială și ocuparea forței de muncă". Definiția europeană a competențelor în EQF include și noțiunile de autonomie și responsabilitate.

Competențele cheie reprezintă un pachet multifuncțional, transferabil de cunoștințe, abilități și atitudini de care au nevoie toți indivizii pentru împlinirea și dezvoltarea personală, incluziunea socială și găsirea unui loc de muncă. Acestea trebuie să se fi dezvoltat la sfârșitul educației obligatorii și trebuie să acționeze ca fundament pentru învățare ca parte a educației pe tot parcursul vieții. Cele opt domenii ale Competențelor cheie sunt:

1. Comunicarea în limba maternă. Comunicarea în limba maternă este abilitatea de a exprima și interpreta gânduri, sentimente și fapte atât pe cale orală cât și scrisă (ascultare, vorbire, citire și scriere), și de a interacționa într-un mod adecvat în cadrul întregii game a contextelor sociale și culturale - educație și instruire, la serviciu, acasă sau în timpul liber.

2. Comunicare în limbi străine. Comunicarea într-o limbă străină are aceleași dimensiuni ca și comunicarea în limba maternă: se bazează pe abilitatea de a înțelege, de a exprima și de a interpreta gânduri, sentimente și fapte atât pe cale orală cât și în scris (ascultare, vorbire, citire și scriere) într-o gamă potrivită de contexte sociale - la serviciu, acasă, în educație și instruire - conform cu dorințele sau nevoile individului. Comunicarea într-o limbă străină de asemenea apelează la abilități de mediere și înțelegere culturală. Nivelul performanței va varia între cele patru dimensiuni





(ascultare, vorbire, citire și scriere) și între diferitele limbi și conform cu moștenirea și cadrul lingvistic al individului.

3. Competențe matematice și competențe de bază în științe și tehnologie.

Alfabetizarea matematică este abilitatea de a aduna, scădea, înmulți și împărți mental sau în scris pentru a rezolva o gamă de probleme în situațiile vieții de fiecare zi. Accentul se pune mai ales pe proces decât pe rezultat, mai degrabă pe activitate decât pe cunoaștere. Alfabetizarea științifică se referă la abilitatea și dorința de a utiliza cunoștințele și metodologia menită să explice lumea naturală. Competența în tehnologie e văzută ca înțelegerea și utilizarea acelor cunoștințe și metode care pot modifica cadrul natural ca răspuns la nevoile și dorințele oamenilor.

4. Competențe digitale. Competența digitală implică utilizarea critică și cu încredere a mijloacelor media electronice la muncă, în timpul liber și pentru comunicare. Aceste competențe se referă la gândirea logică și critică, la abilitățile de management a informației la standarde înalte, și la abilități de comunicare dezvoltate. La nivelul de bază, abilitățile TIC cuprind utilizarea tehnologiei multimedia pentru a primi, evalua, stoca, produce, prezenta și schimba informații, și pentru a comunica și a participa în rețele prin intermediul Internetului.

5. “A învăța să înveți”. „A învăța să înveți” cuprinde disponibilitatea de a organiza și reglementa propria învățare, atât individual cât și în grup. Aceasta include abilitatea de organiza eficient timpul, de a rezolva probleme, de a achiziționa, procesa, evalua și asimila noi cunoștințe, și de a aplica noile cunoștințe și deprinderi într-o varietate de contexte - acasă, la serviciu, în educație și instruire. În termeni mai generali, “a învăța să înveți” contribuie puternic la managementul traseului profesional.

6. Competențe sociale și civice. Competențele de relaționare interpersonală cuprind toate formele comportamentale care trebuie stăpânite pentru ca un individ să fie capabil să participe într-un mod eficient și constructiv la viața socială, și să rezolve conflictele, dacă e cazul. Abilitățile interpersonale sunt necesare pentru interacțiunea efectivă, individual și în grupuri, și sunt utilizate atât în domenii private cât și în domenii publice.

7. Spirit de inițiativă și antreprenoriat. Antreprenoriatul are o componentă activă și una pasivă: cuprinde atât capacitatea de a induce schimbări cât și abilitatea de a le primi, sprijini și adapta la inovația adusă de către factorii externi. Antreprenoriatul implică asumarea responsabilității pentru acțiunile cuiva, pozitive și negative, dezvoltarea unei viziuni strategice, stabilirea obiectivelor și realizarea lor, precum și motivarea de a reuși.





8. **Sensibilizare culturală și exprimare artistică.** Exprimarea culturală cuprinde aprecierea importanței exprimării creative a ideilor, experiențelor și emoțiilor prin intermediul diferitelor medii, incluzând muzica, expresia corporală, literatura și artele plastice.

În învățământul profesional și tehnic, învățarea - și corelat, evaluarea - se concentrează pe competențe, oferă feed-back real elevilor și stă la baza planurilor individuale de învățare. Scopul general al evaluării este acela de a orienta și de a optimiza învățarea.

Dacă în învățământul obligatoriu evaluarea este focalizată pe evidențierea achizițiilor din cele 8 domenii de competențe-cheie definite de curriculum național:

1. competențe de comunicare în limba română și în limba maternă, în cazul minorităților naționale
2. competențe de comunicare în limbi străine
3. competențe de bază de matematică, științe și tehnologie
4. competențe digitale de utilizare a tehnologiei informației ca instrument de învățare și cunoaștere
5. competențe sociale și civice
6. competențe antreprenoriale
7. competențe de sensibilizare și de exprimare culturală
8. competența de a învăța să înveți

În învățământul secundar superior sistemul de competențe este centrat pe achizițiile prevăzute de profilul de formare care prevede competențe-cheie diversificate și competențe specifice filierei, profilului, specializării sau calificării profesionale. Evaluarea achizițiilor elevilor se realizează în mod regulat, la toate disciplinele/modulele, obligatorii sau opționale. La sfârșitul fiecărui semestru este prevăzută o perioadă pentru evaluarea și consolidarea rezultatelor învățării.

În funcție de obiective, se realizează următoarele tipuri de evaluări:

- evaluarea inițială, realizată la începutul programului de educație și formare profesională și la debutul fiecărui an școlar care urmărește identificarea raportului în care se află achizițiile elevilor, demonstrate în urma evaluării, cu achizițiile necesare finalizării cu succes, în ritmul de învățare prevăzut, a programului de formare sau/și modulului sau disciplinei prevăzute de curriculum. Rezultatele evaluării sunt utilizate pentru elaborarea și punerea în practică a unor programe remediale sau de dezvoltare individuale și pentru adaptarea strategiei de învățare la cerințele identificate ale elevilor;





- evaluarea formativă are ca obiectiv principal asigurarea dobândirii rezultatelor învățării planificate. Evaluarea formativă însoțește demersul didactic în cadrul fiecărei lecții, sub formă de feedback imediat, constructiv, care stimulează și sprijină învățarea pentru atingerea obiectivelor de învățare ale orei de curs. Atunci când, după un număr de lecții, au fost cumulate mai multe experiențe de învățare, considerate suficiente pentru demonstrarea unor rezultate ale învățării mai complexe, legate de capacitatea elevilor de a rezolva probleme teoretice și practice care necesită parcurgerea mai multor etape, presupun cunoștințe specifice, capacitate de analiză, sinteză și judecarea unui context dat, abilități și aptitudini adecvate pentru a demonstra aceste achiziții sunt realizate evaluări cumulative în scop formativ. Rezultatele acestor evaluări furnizează date privind evoluția performanțelor elevilor și modul în care aceste performanțe se raportează la rezultatele învățării prevăzute de standardele de pregătire profesională privind respectivul program de educație și formare profesională. În funcție de constatări sunt luate decizii privind implementarea unor programe individuale pentru elevi, cu scop remedial sau de dezvoltare
- evaluarea sumativă se realizează al sfârșitul fiecărui semestru sau, după caz, la finalizarea modulului. Evaluarea sumativă are rol de certificare internă a faptului că rezultatele învățării prevăzute de standardul de pregătire profesională al calificării și transpuse în programe școlare, asociate modulului de specialitate sau a disciplinei de studiu, au fost dobândite. Pentru unele dintre discipline de studiu sau modulele de specialitate, relevante pentru finalitățile programului de educație și formare profesională, se susțin lucrări scrise semestriale stabilite prin ordin al ministrului educației naționale. Majoritatea acestor evaluări sumative sunt planificate, proiectate și realizate intern de cadrele didactice care au asigurat predarea și învățarea. Pentru modulele de pregătire de specialitate, realizate prin stagii de pregătire practică la operatorii economici/instituții publice partenere, evaluarea sumativă se realizează în condițiile mediului real de muncă, al unui posibil loc de muncă, fiind proiectată împreună de îndrumătorul de practică, cadru didactic de specialitate, și de persoana responsabilă de pregătirea practică a elevilor desemnată de operatorul economic/instituția publică parteneră. Evaluările sumative se raportează la standardele de evaluare pentru fiecare disciplină, domeniu de studiu, respectiv modul de pregătire formulate explicit sau implicit de documentele curriculare.

COMPETENȚELE PROFESIONALE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL SI TEHNIC

Competențe de bază





Competențele de bază sunt vitale pentru ca o persoană să se dezvolte ca individ, să navigheze în complexitatea vieții de zi cu zi și pe o piață a muncii în schimbare rapidă și să participe pe deplin la societate, la viața democratică și la economie.

Ele formează baza pentru ca indivizii să devină cetățeni independenți, mai bine informați și pregătiți, implicați și activi.

Acest lucru contribuie la protejarea democrației și a valorilor noastre fundamentale, în contextul creșterii polarizării politice, al erodării încrederii în instituții și al intensificării manipulării informațiilor.

Care sunt abilitățile de bază?

- Alfabetizare: capacitatea de a înțelege, de a utiliza, de a evalua, de a reflecta oral și în scris, utilizând materiale vizuale, audio și digitale în toate disciplinele și contextele.
- Matematică: capacitatea de a raționa matematic și de a formula, utiliza și interpreta matematica pentru a rezolva probleme în situații reale și pentru a face judecăți și decizii bine întemeiate bazate pe date.
- Știință: capacitatea de a se implica în probleme și idei legate de știință ca individ reflectorizant. Acest lucru necesită abilități precum explicarea științifică a fenomenelor, evaluarea și proiectarea anchetelor științifice și interpretarea datelor și a dovezilor.
- Sectorul digital: angajamentul încrezător, critic și responsabil față de tehnologiile digitale pentru învățare, muncă și participarea în societate. Printre acestea se numără educația în domeniul informației, comunicarea, educația în domeniul mass-mediei, crearea de conținut digital, siguranța online și bunăstarea digitală.
- Cetățenie: capacitatea de a acționa în mod responsabil și de a participa pe deplin la viața civică, bazată pe înțelegerea structurilor sociale, economice, juridice și politice. Aceasta implică înțelegerea și evaluarea conceptelor, instituțiilor și proceselor civice, inclusiv democrația, mass-media și pregătirea pentru situații de criză.

Competențele de bază reprezintă fundamentul competențelor-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

În învățământul profesional și tehnic performanțele elevilor pentru fiecare disciplină, respectiv modul de specialitate, sunt apreciate cu note de la 10 la 1. Acestea sunt apreciate drept performanță insuficientă, pentru note de la 1 la 4, suficientă, pentru note de la 5 la 6, bună, pentru note de 7 și 8, foarte bună, pentru note de 9 și 10. Înregistrarea notelor este obligatorie. Cadrele didactice înscriu nota acordată în catalogul clasei, în rubrica corespunzătoare disciplinei/modulului menționând data acordării. Nota și data la care a fost acordată este scrisă și în carnetul de note al





Cofinanțat de
Uniunea Europeană



elevului. Datele privind performanțele școlare ale elevilor, pentru întreaga perioadă de școlarizare, se regăsesc în cataloage, în registrul matricol și în registrele speciale privind eliberarea certificatelor - documente școlare cu regim de arhivare permanent la nivelul unității de învățământ, iar ulterior la Arhivele Statului.

Regulile generale și specifice privind evaluarea, notarea și promovarea elevilor sunt stabilite în cadrul Regulamentului de Organizare și Funcționare a Unităților de Învățământ Preuniversitar (OMEC 5447/2020) și prin ordine ale ministrului educației naționale privind organizarea și desfășurarea examenelor finale

Material elaborat în cadrul în cadrul DEZVOLTAREA DE SERVICII EDUCATIONALE DE CALITATE PRIN STAGII DE PRACTICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC DIN DOMENIUL AGRICOL SI DE INDUSTRIE ALIMENTARA, cod proiect PEO/76/P8/4.5/308587

Beneficiar: Colegiul Agricol si de Industrie Alimentara "Vasile Adamachi" - Iași

